

x 384 Radio C

x 323.1 cipány

MÉG MINDIG ANYAGI SEGÍTSÉGRE VÁR A RÁDIÓ C

Adnak, ha kapnak

A Nóta-szó szerkesztői az induláskor, 2001 októberében

Az ígérekben mindenkinek fontos a Rádió C, ám még mindig nem gyűlt össze annyi pénz, hogy az adó újraindulhasson. Romáknak szóló műsorok helyett ma is csak zenét hallhat, aki az FM 88,8-as sávra hangol.

Az Orbán-kormány időszakában alapított nonprofit Rádió C már a születésekor viták kereszttüzeiben állt. A létrehozatala körüli feszültségeket jól példázza, hogy az új adó minden igyekezete ellenére Horváth Aladár, a Roma Polgárjogi Alapítvány vezetője egy hónapon keresztül nem volt hajlandó szóba állni a Rádió C munkatársaival. Ezt egyebek mellett a rádió kormányfüggőségével indokolta. Tény, hogy a 2001. októberi indulást megelőző próbaadás időszakában a szerkesztőségben dolgozott a Magyar Nemzet jelenlegi főszerkesztő-helyettese, Tarr Péter (bár a liberálisként ismert Seres László és Varró Szilvia is), illetve hogy a rádió hattagú tulajdonosi testületében helyet kapott a Fidesz-közelinek tartott Magyar Cigányokért Közalapítvány (Macika) két tagja is. (A Macika elnöke, Varga József a 2002-es választások óta fideszes országgyűlési képviselő.) Ugyanakkor ez utóbbiak nélkül egyetlen roma származású tagja sem lett volna a rádió vezetésének. Ráadásul a közalapítvány elnöke szerint nem a Macika delegálta a két tagot, ők magánemberként kaptak felkérést. Hogy nem a rádiózástól való idegenkedés miatt

maradt távol a mára Országos Cigány Önkormányzat vezetőjévé emelkedő Horváth Aladár az első magyar cigány adótól, azt az is mutatja, hogy ma már nagyratörő álmokat dédelget egy országos vételkörzetű roma rádióról. A meccs jelenlegi állása szerint egyébként az „igazi” roma rádió a Rádió C konkurenciáját jelentené.

A SZOLIDARITÁS MÓDOZATAI •

A deklaráltan nem a romákról, hanem a romáknak szóló Rádió C egyébként már a kezdetekkor pályázati pénzekből és adományokból próbálta fenntartani magát, noha a megalakulást beharangozó sajtótájékoztatón Daróczy Dávid műsorigazgató nemzetközi cégek reklámszerződéseiről is beszélt. Ehhez képest Kerényi György főszerkesztő a közelmúltban arról számolt be, hogy a műsoridő felét kitevő közszolgálati műsorok a rádió költségvetésének több mint felét elvitték. Az 50 millió forintos adósság miatt a 48 fős szerkesztőség kényszer szabadságát tölti, az adó április 7-e óta alapjáraton üzemel, s csupán zenét sugároz.

Az elmúlt időszakban napvilágot látott sajtónyilatkozatok arra utalnak, hogy a

Rádió C így vagy úgy, de mindenkinek fontos. A rádió honlapján olvasható lista szerint névvel és aláírásával támogatja többek között Both Vilmos, a Fidesz egyik alapító tagja, Eörsi István író, Mihancsik Zsófia, a Klub Rádió munkatársa és Módos Márton, az Info Rádió főszerkesztője is. Az adó ez év áprilisában a főváros Pro Kultúra Urbis Alapítványától hárommillió forintos ígérvényt, a Miniszterelnöki Hivatal Teleki László vezette romaügyi államtitkárságától pedig hatmillió forintot kapott. A Józsefvárosi Önkormányzat kétmillió támogatását a képviselő-testület már megszavazta, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium négy millió forintos támogatásáról is döntés született; tárca a foglalkoztatáspolitikai műsorokat támogatja.

A fővárosi Fidesz-MKDSZ-frakció a közelmúltban karolta fel Tirts Tamás és Benga Oláh Tibor kezdeményezését – a kisebbségi és emberjogi bizottság elnöke és alelnöke hétmillió közgyűlési támogatást javasolt. A Medgyessy Péter által a Rádió C-nek felajánlott toll május 20-án került kalapács alá. A Polgár Galéria árverésén az 500 ezer forintról induló, Waterman Expert típusú, 23 karátos aranygyűrűvel ékesített toll 3,8 millió forintért került egy ismeretlen műgyűjtő tulajdonába. A Rádió C jelenleg a megítélt

és megígért összegekre vár, miközben az ötvenmillió tartozás továbbra sem csökken.

POLITIKAI JÁTSZMÁK •

A Magyar Cigányokért Közalapítvány júniusban pályázatot írt ki tízmillió forint értékben, melyre a cigányműsorokat készítő elektronikus médiumok pályázhatnak – mondta lapunknak Varga József, a Macika vezetője. Erre természetesen a Rádió C be fogja adni a pályázatát – nyilatkozta Kerényi György. Varga szerint ugyanakkor komolyan meg kellene vizsgálni a rádió gazdálkodását, hiszen eddig még senki sem látta az éves mérleget. Szerinte még az is megkérdőjelezhető, hogy egyáltalán cigányrádióról van-e szó, hiszen az adót működtető közhasznú társaság fölött nincs semmiféle roma társadalmi kontroll. A rádió csődközeli helyzetéből szerinte kiutat jelenthetne az is, ha a mindenkori kormányzat döntő többségű tulajdonrészt szerezne benne, működéséhez pedig alapot rendelne, s azt egy cigány társadalmi szervezet kezelésébe adná. Álláspontja szerint e feladat ellátására alkalmas lehetne az állam által létrehozott Magyar Cigányokért Közalapítvány.

Ennek azonban ellentmond Kerényi György nyilatkozata, melyben az adó egyik működési alapelveként a függetlenség megőrzését gondolja. A főszerkesztő a roma társadalmi kontrollt lufinak nevezte, melynek örve alatt a roma politikai elit mindkét oldala magának szeretné megszerezni a rádiót. Eddig egyik nagy cigány érdek-képviselői szervezet sem kifogásolta a műsorokat, s a felügyelőbizottságuk is mindent rendben talált a gazdálkodással kapcsolatban. Az adót ért vádakra pedig

épp az fb személyi összetétele adhat választ, hiszen annak tagja *Karvalits Ferenc*, a CIB Bank vezérigazgatója komoly tekintély gazdasági körökben, *Jónás Judit* cigány származású színművész, valamint *Orsós László Jakab* roma esztéta pedig az etnikai kisebbség „felügyelői”.

A főszerkesztő egyébként nem zárkózna el az elől, hogy egy olyan közalapítvány működtesse a rádiót, melynek kuratóriumában minden érdekelt képviseltethetné magát; mi több, ezt indítványozták is, ám eddig a kormányzat nem válaszolt a felvetésre. Ami biztos: az Országos Cigány Önkormányzatra nem számíthat az adó. *Balog Anita*, a szervezet sajtószóvivője öt magánszemély és egy alapítvány üzleti vállalkozásának nevezte a rádiót, s leszögezte: az OCÖ csak akkor lett volna hajlandó a konszolidációban részt venni, ha a kht.-ban is képviseltethetné magát.

MENTŐÖV A KOLLÉGÁKTÓL •

Miután minden kormányzati és civil erőfeszítés kevésnek bizonyult, az elmaradt bérek miatt a szerkesztőség a szétesés határára sodródott. Bár a sebtében összekalapozott forintoknak köszönhetően ideig-óráig egyben tartották a stábot, számottevő segítséggel eddig csupán a Magyar Rádió (MR) Rt. elnöke, *Kondor Katalin* állt elő. A két rádió között létrejött április végi megállapodás szerint az MR napi egyórás műsort vásárol a roma rádiótól, s azt vidéki stúdióin keresztül vágatlanul sugározza. Az így befolyó havi több millió forint *Kerényi György* szerint a Rádió C működési költségeinek hatvan százalékát fedezni fogja.

Az anyagi ellehetetlenülés technikai jellegű változtatásokra is rákényszerítette

Állandó hallgatók

A budapesti cigány rádiónak megközelítőleg hatvan ezer állandó hallgatója van. A *Szonda Ipsos* 2002 márciusának végén kezdődő kutatása 500 roma kikérdezésén alapul. A Rádió C felkérésére készített vizsgálatból megtudható: az adó cigány hallgatóinak iskolázottsága nem tér el a többi csatornától inkább kedvelő romáétól. A nyolc általánost nem fejezte be a hallgatók 13 százaléka, három százalék viszont diplomával rendelkezik. A kutatási anyag hipotézise szerint a romák egyre inkább a fogyasztói társadalom tagjaivá válnak. Ezt igazolja, hogy legnagyobb hirdetőik között tartják számon az *Axelerót*, a *Matávot*, a *Pannon GSM-et* vagy a *BÁV Rt.-t*. Az adó jelenlegi anyagi helyzete azonban gyengíti a fenti megállapítás érvényét. Az összes megkérdezett 32 százaléka nevezte meg első helyen kedvenc adójaként a Rádió C-t. Második helyen a *Roxy* áll, míg az országosan fogható *Kosuth rádió* (melynek *Krónika* című hírműsora a leg-hallgatottabb tájékoztató forrás a rádiós piacon) csupán a megkérdezettek két százalékának kedvence, s így sereghajtó.

A tanulmányból az is kiderül, hogy a fővárosi cigányság hatvan százaléka rendszeresen hallgatja a műsort, és kilencven százaléka tud a létezéséről, noha ritkábban hangol az FM 88,8-ra.

a Rádió C vezetőségét. *Hajdu István*, az Országos Rádió- és Televíziótestület (ORTT) elnöke a *Heti Válasz* érdeklődésére arról számolt be, hogy a Rádió C a csődközeli helyzet küszöbén az ORTT elnökségénél kérte a műsorszerkezet-változtatási engedélyt, melyet meg is kapott. Ez tette ugyanis lehetővé, hogy a pályázati anyagukban benyújtott műsortervvel szemben április eleje óta csak zenét sugározhassanak. Hajdu megjegyezte, hogy a testületnek nyilvános pályáztatás keretében lehetősége nyílik műsorszolgáltatók támogatására (ez nem műsorszámok dotálását jelenti), illetve műszaki fejlesztésre is lehet pályázatot benyújtani tízmillió értékben. Ez utóbbival élt is a rádió, anyaguk elbírálása folyamatban van. Mivel a Rádió C nem kereskedelmi adó, semmilyen jogcímen nem kell fizetnie az ORTT-nek – a műsorszóró Antenna Hungária ugyanakkor jelentős elmaradt műsorszolgáltatási díjat tart számon. Ha nem sikerül rövid időn belül megteremteni a finanszírozási feltételeket, az nem csak a romák számára veszteség, hiszen ez azt is jelentené, a fővárosi fiatalság körében is népszerű hang tűnik el az éterből.

Zabánszky Ervin

Kerényi György, Szadai Károly (kuratóriumi elnök) és Kondor Katalin az aláírás után